GAZETA KRAKOWSKA.

Nro 83.

Z KRAKOWA DNIA 17 PAZDZIERNIKA 1821 ROKU WE SRODĘ.

Z Warszawy d. 8 Października.

W tych dniach przybył do tuteyszey stolicy JO. Xżę Lubecki.

Kommissyia Rządowa Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego.

Istnieiący od lat kilku dopiero Królewsko-Warszawski Uniwersytet, opatrzony iuż został zakładami zbiorów naukowych, które acz dalekie są ieszcze od pożądaney zupełności, odpowiadaią przecież w znaczney części pierwszey potrzebie doskonalącey się w naukach młodzieży i w miarę funduszów mogą bydź uzupełniane. Lecz nie dostaie Uniwersytetowi pomocy do ważney nauki Starożytności i osobliwości kraiu własnego, a tem trudniey iże iest zaradzenie tey potrzebie, że nabycie gotowych iuż tego rodzaiu zbiorów, rzadko się zdarzyć może i znacznych wymagałoby kosztów.

Tymczasem wiele iest osób posiadaiących poiedyncze przedmioty, tyczące się historyi naturalney, iak n. p. kości, rogi, zęby i t. p. nie istnieiących iuż zwierząt, miane niekiedy w mylnem rozumieniu za członki wielkoludów lub im podobnych dziwotworów; wiele się znayduie innych osobliwości iak n. p. broń starożytna, zbroie, naczynia wydobyte z ziemi i t. p. Rzeczy takowe poiedynczo zachowywane, żadney prawie nie przynoszą korzyści lecz razem zgromadzone, przyzwoicie uporządkowane, i ze stosownem obiaśnieniem wystawione na widok publiczny, znacznie się mogą przyłożyć do rozszerzenia naturalnych i historycznych wiadomości.

Kommissyia Rządowa wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego pragnąc dla dobra kraiu Uniwersytet Warszawski opatrzyć w zbiory tego rodzaiu, wezwała iuż duchowieństwo i właściwe władze kraiowe, ażeby pierwsze, znaydować się mogące po składach kościelnych, drugie po składach mieyskich osobliwości, chciały Kommissyi Rządowey przysyłać i spodziewa się pożądanego skutku takowego wezwania.

Lecz ponieważ idzie o rzecz publiczną, ponieważ zamiarem iest utworzyć zbiory, maiące służyć do użytku młodzieży kraiowey, Kommissyia Rządowa po-

czytnie sobie za obowiązek, uczynić w tey mierze odezwę do Obywateli nawykłych w każdym razie nie szczędzić ofiar dla dobra kraiu, upraszaiąc, iżby wyżey namienione osobliwości, bądź w ofierze dla tworzącego się gabinetu składać, bądź za umiarkowanem wynagrodzeniem odstępować raczyli.

Zapewnia Kommissyia Rządowa, iż wszelki dar takowy mile będzie przyięty, a imie daiącego zachowane zostanie w trwałey pamięci, chociażby przedmiot ofiarowany zdawał się bydź nie okazałym i mnieyszey wartości.

Co się tyczy nabycia iakowego przedmiotu, nimoy Kommissyia Rządowa względem wynagrodzenia wyrzec mogła, życzy sobie mieć poprzedniczo nadesłany opis rzeczy odstąpić się maiącey.

Kommissyia Rządowa wyraża ieszcze to życzenie, ażeby przy nadesłaniu iakowey osobliwości, ile sposobność dozwoli, wskazane bydź mogło mieysce i czas iey znalezienia, tudzież mniemanie o iey znaczeniu.

W Warszawie d. 5 Października 1821.

Minister Prezyduiący
(pod:) Stanisław *Grabowski.*
Sekretarz Jeneralny
(pod:) *Głuszyński.*

Z Petersburga d. 10 Września, d. k.

W wtorek dnia 30 z. m. w dzień wielkiey uroczystości Imienin Cesarza Jmci, i razem święta Kawalerów orderu S. Alexandra Newskiego, całe duchowieństwo tuteyszey stolicy zebrało się zrana do Kazańskiego Kościoła katedralnego, z którego z processyią udało się do Kościoła Newskiego. Około godziny 10tey, Cesarz Jmć w towarzystwie swoiego orszaku ze wszystkiemi Jenerałami, a Nayiaśnieysze Cesarzowe z całym dworem, uroczystym sposobem udali się z pałacu Taurydzkiego, dla słuchania Mszy S. w pomienionym Kościele. Celebrował Przenayprzewielebnieyszy Metropolita Serafim, z wyższem duchowieństwem. Wszyscy Posłowie zagraniczni także się znaydowali i wiele znakomitszych osób. Po skończeniu dziękczynnych modłów, Nayiaśnieysze Osoby powróciły do pałacu Taurydzkiego, gdzie był familiyny obiad. Wieczorem stolica była oświecona.

Ustanowiona przez naywyżey potwierdzoną opinią Rady Państwa d. 17 Lipca 1819 r. doczesna Kommissyia dla zadecydowania rachunków i rzeczy rachunkowych z dawnieyszego czasu, uroczyście otwartą została w Lipcu r. b. i rozpoczęła swe działania.

Przez Naywyższy dyplomat pod d. 30 Sierpnia, rzeczywisty Radca tayny, zarządzaiący Ministeryium spraw wewnętrznych, Hr. Koczubey, mianowany iest Kawalerem orderu S. Jędrzeia.

Przez naywyższe Ukazy J. C. M. do Rządzącego Senatu wydane w roku teraźnieyszym:

Dnia 19 Sierpnia. Zasiadaiący w expedycyi budowania Kremlina, Xże Alexy Dołhoruki rangi 5tey klassy, tudzież Radca dworu Jan Safonów i Alexander Kedeonów, za gorliwą służbę, mianowani są, pierwszy rzeczywistym Radcą Stanu, a drudzy Radcami Kollegialnemi.

Dnia 27 Sierpnia. Mistrz obrzędów Radca Stanu Xże Gagaryn, w nagrodę gorliwey służby, mianowany iest rzeczywistym Radcą Stanu.

Dnia 30 Sierpnia. Ministrowi obrzę-

dów dworu J. C. M. rzeczywistemu Radcy Stanu Xciu Gagarynowi, rozkazano bydź Ministrem dworu.

Teyże daty. W nagrodę szczególnieyszych zasług zawiaduiącego Kancelaryią N. Cesarzowey Jmci, Maryi Fedorowny, Radca Stanu Nowosilców, mianowany został rzeczywistym Radcą Stanu.

Podług Ruskiego Inwalida z dnia 7 Września uwolniony ze służby Jenerał Major Warewkin, przyymuie się do służby, i naznacza się na Kommendata do Moskwy.

Z Odessy d. 21 *Września.*

Chociaż teraz codziennie zawiiaią okręty z Stambułu, nie mamy iednak pewnych wiadomości o stanie rzeczy na wyspie Morei i wyspach Greckich; nic także nie wiemy o żadnych odmianach nad Prutem. Xże Murussi, który ucieczką ocalił życie swoie, stracił cały maiątek.

Z Paryża d. 29 *Września.*

Dziś obchodzi Francyia urodziny Xcia Bordeaux. Wysoka Matka iego powróciła tu wczoray z kąpieli Mont d'or.

20toletnia kobieta Bellangere pod Werssalem udawała czarownicę i podięła się leczenia wieśniaka i iego konia, wiele iednak pieniędzy potrzebowała, częścią na Msze S. częścią dla zasycenia Czarta w otchłani. Koń zupełnie wyzdrowiał, a wieśniak przychodził do zdrowia; bardzo z niey z początku kontenci byli, ale otchłań nie była nigdy do zapełnienia. Nakoniec wytoczyła się rzecz do sądu, i lubo pobożna czarownica odwoływała się: iż zawsze ufała w Bogu, u którego niema nic niepodobnego, została iednak na 15tomiesięczne więzienie skazana.

Wyszedł tu opis posiedzeń izb 1820 przez P. Fievé, który liberaliści bardzo chwalą.

Ostatnie doniesienia z Marsselii o stanie zdrowia w tamteyszym lazarecie są dosyć zaspakaiaiące.

Pięciu nayzręcznieyszych naszych lekarzów, pomiędzy któremi PP. Pariset i Mazet, otrzymali od rządu pozwolenie udania się do Barcellony, dla czynienia doświadczeń nad panuiącą tam morową chorobą.

Monitor dzisieyszy czyni porównanie twierdzeń i domysłów rozmaitych tuteyszych dzienników względem postępowania Rossyi w teraźnieyszych okolicznościach Turcyi, i dodaie na końcu: powszechny interes Europy nakazuie utrzymanie pokoiu; ieden może wystrzał byłby dostatecznym do zapalenia woyny w całey Europie i dogodziłby życzeniom rewolucyionistów Hiszpańskich i innych. Wielkie Mocarstwa ściśle z sobą są połączone dla utrzymania społecznego porządku, a zatem nie będą się stosować do życzeń nieprzyiaciół porządku.

Dwóch niewolników i 4 Sycylilanów ułożyli w Tunis proiekt wykradzenia Beiowi broni wielkiey wartości. Udał im się proiekt; wsiedli z zdobyczą na mały statek i odpłynęli do Sycylii. Bey postrzegłszy w krótce kradzież, posłał za niemi w pogoń korsarski okręt. Nie dognał ich ten na otwartem morzu, ale przybył razem z niemi do Marsala w Sycylii. Nie śmieiąc na nich uderzyć, prosił zatem tamteyszego Magistratu w imieniu Beia o wydanie wykradzioney broni. Czyli to nastąpiło, nie wiadomo ieszcze.

Przybył tu Austryiacki ambasador przy Dworze Londyńskim, Xiążę Paweł Esterhazy.

Znany Xiąże Maurocordato miał podług listów z Liworna pod d. 12 b. m. przybydź do Mesalongi.

Botanista Lachenault, który obieżdża teraz góry wschodnich Indyy, posłał do wielkiego botanicznego ogrodu na wyspie Burbon przeszło 44 nowych roślin. Z tego zakładniczego ogrodu przysłano do Paryzkiego 524 rozmaitego gatunku nowych roślin.

Pierwszy Katolicki katedralny Kościół, który w Zednoczonych Stanach północney Ameryki (w Baltimore) wystawiony został, otrzymał w podarunku z Francyi marmurowy ołtarz, a Monarcha nasz posela do tegoż Kościoła obraz Zdięcie z Krzyża Jezusa Chrystusa.

Z Londynu d. 29 Września.

Przybył tu posłaniec od czarnych mięszkańców wyspy Antigua, dla proszenia N. Króla o przypuszczenie czarnych mięszkańców do takich samych praw, iakich biali używaią.

Gdy Król powracaiąc z Irlandyi w Milford na ląd wysiadł, rozpostarły dwie młode Damy nad brzegiem swoie szale, aby J. K. M. na nie stąpił.

Znaleziona w Tebach alabastrowa trumna złożona została z rozkazu naszego Konsula P. Salt w tuteyszem muzeum W. Brytanii, gdzie znayduie się sławne dawniey sprowadzone popiersie Memnona.

Gazety północney Ameryki opisuią tak okropne położenie Hiszpańskiey prowincyi Texas, przytykaiącey do Luisiany, iż Ziednoczone Stany powinny ią dla własnego bezpieczeństwa osadzić, czego iednak bez zezwolenia Hiszpanii uczynić nie mogą."

Gazeta Angosturska (Stolicy Rzpltey Kolumbii,) zawiera następuiący rapport w trzech ięzykach: Hiszpańskim, Angielskim i Francuzkim, o bitwie pod Carabobo.

Z główney kwatery woyska oswobodzenia w Walencyi dnia 25 Czerwca 1821.

Polityczne odrodzenie Rzpltey Kolumbiyskiey zostało wczoray świetnem zwycięztwem utwierdzone. Dywizyie woyska oswobodzenia połączywszy się d. 23 na równinach Tinaquillo, ruszyły wczoray przeciw główney kwaterze nieprzyiaciela w Carabobo. Pierwsza dywizyia składała się z walecznego batalionu Anglików, bohatyrów pod Apute, i 1500 jazdy pod Jenerałem Paez. Druga dywizyia z drugiey brygady gwardyi, strzelców batalionow Boiaca i Vargas, i prowadzonego przez nieustraszonego Pułkownika Aramendi świętego szwadronu, pod dowództwem Jenerała Cedono. Trzecia dywizyia z pierwszey brygady gwardyi, batalionów strzelców i grenadyierów, i pułku jazdy pod walecznym Pułkownikiem Rondon, i dowództwem Pułkownika Plaza. Przechód nasz przez góry i wąwozy, które nas od obozu nieprzyiacielskiego przedzielały, był szybki i porządny. O godzinie 11 zrana lewe nasze skrzydło przeciągnęło około nieprzyiaciela i krzyżowaliśmy około stoiącego na niedostępney gorze woyska nad strumykiem, około którego poiedynczo tylko ludzie przechodzić mogli. Waleczny Jenerał Paez na czele 2 batalionów swey dywizyi i pułkiem jazdy pod walecznym Pułkownikiem

Munzo uderzył zaraz na prawe skrzydło nieprzyiaciela z taką natarczywością, iż w pół godziny zaczął w nieładzie uciekać. Niepodobieństwem iest oddać zupełną pochwałę walecznym naszym woyskom. Batalion Anglików pod rozkazami zasłużonego Pułkownika Ferriar odznaczył się bardzo pomiędzy wielu innemi walecznemi woyskami i wielu officerów utracił. Sprawienie się Jenerała Paez w chwalebnem tem zwycięztwie czyni go godnym naywyższego woyskowego stopnia, i poważyłem się w imieniu Kongressu mianować go na placu boiu naczelnym Jenerałem woyska. Wyiąwszy część strzelców pod godnym ich dowodcą Heras, druga dywizyia nie należała do boiu. Dowodzący nią Jenerał Cedeno uniesiony niecierpliwością, iż położenie mieysca nie dozwala mu użyć całey dywizyi, rzucił się sam na massę nieprzyiacielskiey piechoty i poległ podczas heroicznego tego czynu chwalebną śmiercią. Rzeczpospolita traci w nim naywiększą podporę tak podczas pokoiu, iako i woyny; nikt od niego nie był odważnieyszym, nikt posłusznieyszym rządowi. Polecam samowładnemu Kongressowi iego popioły, aby oddany był uroczysty hołd iego pamięci. Niemniey bolesną iest dla Rzpltey strata nieustraszonego Pułkownika Plaza, który obdarzony bezprzykładnym zapałem, wystąpił przeciw nieprzyiacielskiemu batalionowi, wezwał do poddania i zginął. Pułkownik Plaza zasługuie na łzy Kolumbii i aby samowładny Kongress uczcił iego nadzwyczayny zapał. Gdy nieprzyiaciel rozproszony został, okazali się nasi naczelnicy i officerowie w iego ściganiu tak gorącemi, że woysko nie małą poniosło stratę tey wyższey klassy ludzi. Jmiona ich są w biuletynie wyrażone. Woysko Hiszpańskie składało się z przeszło 6000 naylepszych żołnierzy; lecz iuż iest zniszczone i 400 ludzi tylko uszło z niego do Puerto-Cabello. Woysko oswobodzenia wyrównywało w sile nieprzyiacielskiemu; ale piąta tylko iego część należeć mogła do bitwy i przeważyła na naszą stronę zwycięztwo. Strata nasza nie iest wielka i zaledwo w zabitych i ranionych 500 ludzi wynosi. Pułkownik Rangell, który zazwyczay cudów dokazuie, udał się dziś dla zamknięcie Puerto-Cabello. Samowładny Kongress zechce przyiąć w imieniu Bohaterów, któremi mam zaszczyt dowodzić, powinszowanie naypięknieyszego zwycięztwa, które kiedy oręż Kolumbii mógł odnieść. Mam honór zostawać &c.

Bolivar.

Podług listu z Puerto-Cabello pod d. 18 Lipca proponowany przez Bolivara rozeym dla tego do skutku nie przyszedł, ponieważ żądał, aby działania woyska Królewskiego w Santa Fe i urywkowa woyna w innych okolicach ustały.

Z Bruxelli d. 1 Październiha.

W zamku Laeken sporządzona była dnia 28 z. m. dla N. Króla Angielskiego wielka uczta. Wczoray odwiedził rzeczony Monarcha teatr tuteyszy i powitany był okrzykami radosnemi i odśpiewaniem pieśni. "Boże zachoway Krola!„ Zdaie się, że dziś opuści nasze miasto.

Dwie siostrzenice naszey Królowey, Xiężniczki Hessen-Kassel Karolina i Maryia, które znayduią się w tey chwili w naszem mieście, stawione były przed Kró-

lem Angielskim.

Z Madrytu d. 17 Września.

N. Król oznaymić kazał, iż zamyśla tu d. 22 powrocić.

Gdy kommissyia woyskowa wyznaczona do dochodzenia zdarzeń w d. 20 b. m. zdała Ministrowi woiennemu sprawę, że nie okazało się, aby Jenerał Morillo dobył pałasza na lud, owszem nakazał woysku wystąpić bez użycia oręża do uśmierzenia wrzawy, Minister oznaymił zatem w pochlebnych wyrazach Morillowi wolą Królewską, aby na powrot obiął swoie urzędowanie. Jenerał Palafox zasiadaiący w rzeczoney kommissyi okazał się nader w chwalebnym sposobie za Morillem.

Minister spraw wewnętrznych kazał oznaymić Arcybiskupowi Saragossy, że po tylekrotnych zaszłych od zakonników skargach, iż sprzeciwia się ich sekularyzacyi, ieżeli ieszcze powtorzone zostaną, tedy na wygnanie skazanym zostanie. Riego odmalował tego Arcybiskupa w liście swoim do gubernatora cywilnego Saragossy iako nieprzyiaciela teraźnieyszey konstytucyi naszey, i że wszystkie intrygi, które iemu przypisuią, od niego pochodzą. List ten kazał Riego w Lerida drukować. — Montarlot odpowiadać ma su hwale na wszystkie czynione mu pytania.

Riego wydał usprawiedliwiaiące pismo swoie postępowanie i żąda bydź pod sąd woyskowy oddanym. Codziennie nadchodzi do rządu za nim wiele prośb. Towarzystwo patryiotyczne miasta Waladolidy wyraziło w swoim przełożeniu między innemi: „Wszystkie te zamachy, Nayiaśnieyszy Panie, wymierzone są przeciw konstytucyi; wszystkie te intrygi pochodzą z natchnienia obcey polityki, i popierane są przez tych, którzy W. K. M. słabe i ulegaiące serce opanowali. Chcą oni konstytucyią z ziemi Hiszpańskiey wypędzić; lecz ta iest w sercach dwóch milliionów stałych i odważnych Hiszpanów głęboko wyrytą, i z niemi tylko zniszczoną bydź może. Miłość do Swiętey W. K. Mci osoby, nakazuie nam prawdę mówić; podobne środki doprowadzić nas tylko mogą do rewolucyi, którey ieszcze nie było, a samo iey nazwisko przestrasza ludzkość. Byłaby ona okrutną i krwawą, ponieważ oswobodziciele r. 1821 nie byliby osobami r. 1814. Jakież wynikłyby z niey następności? drżemy na samo iey wspomnienie. Rewolucyie podobne są do burz, które wypuszczaią swoie strzały do nayprzednieyszych metalów: cożby się na owczas działo z osobą W. K. Mci? któż może za nią ręczyć? Jest ona wprawdzie święta i nietykalna; lecz, Nayiaśnieyszy Panie, ta nietykalność nie iest tego rodzaiu co Alpy i Pireneie, bo tylko pod opieką porządku i ustaw może bydź trwałą. Podczas rewolucyi wszystko pada: Ludwik 16ty sprawiedliwy i zbrodniarz Robespierre padli zarowno ofiarami rewolucyi, i t. d.„ I to przełożenie ma ieszcze do nayumiarkowańszych należeć.

Jenerał Arco-Arguero, ieden z nayoświeceńszych z 4 officerów, którzy naypierwey powstali za konstytucyią, umarł na potłuczenie się z konia podczas polowania. Na dwa dni przed śmiercią napisał mocne przełożenie przeciw oddaleniu Riego od dowodztwa, przypominaiąc iego zasługi w r. 1820.

Za 1092 wsi duchownych, które do

31 Sierpnia sprzedano i 74 mill. realów były szacowąne, wzięto 136 mill. realów.

Na przełożenie rady zdrowia wstrzymane tu zostały walki byków.

Jeden z siedmiu Katalońskich żołnierzy, których Merino zabrawszy w niewolą kazał roztrzelać, żyie ieszcze, chociaż 7miu kulami był postrzelony, i zbierane są dla niego składki.

Żółta gorączka w Barcellonie tak nagle zabiera ludzi, iż nawet pomocy duchowney mieć nie mogą. Kary przechodzą dwa razy dnia przez wszystkie części miasta i zabieraią trupy. Napadnieni tą chorobą nie żyią nad 3 godziny. Wyszło z miasta w pole do 60,000 mięszkańców i cierpią naywiększy niedostatek. W Barcellonie umiera codziennie po 20 do 30 ludzi; 2000 ieszcze nie zarażonym dozwolono się do klasztoru Kartuzów oddalić, gdzie zostaią pod dozorem. Rząd ponosi wszystkie nadzwyczayne koszta, na które 1000 piastrów codziennie nie wystarczaią. Choroba ta rozszerzyła się nietylko do Tortosy, ale i do Mequinenza i Fraga (o dwa dni drogi od Saragossy.) W Arragonii podwoiono środki ostrożności. D. 15 rozeszła się w Walencyi względem pokazania się tey choroby trwoga i przeszło 10,000 osób oddaliło się z miasta.

Z Lizbony d. 12 Września.

Kilkanaście kupieckich okrętów przybyło na tuteysze przedporcie z różnych portów morza środziemnego, które miały na sobie chorych na żołtą gorączkę. Odesłano ie zaraz na kwarantannę do Mahon i przedsięwzięto wszelkie środki, dla ochronienia Lizbony od tey choroby.

Król oświadczył niedawno Ministrowi spraw zagranicznych: "Należy takie utworzyć Ministeryium, któreby odpowiadało życzeniom Stanów, ponieważ bez tey pożądaney iedności nie podobna ugruntować szczęścia, którego narod od nas oczekuie."

Deputowany Maldonado proponował, aby prosić Oyca S. o zniesienie nadto licznych świąt i zachowanie tylko niedzieli, świąt Bożego Narodzenia, trzech Króli, w Niebo wstąpienia Pańskiego, Zwiastowania Panny Maryi, Bożego Ciała, Patrona Portugalskiego i WW. Swiętych.

Artykuł konstytucyi, który Stany w tym miesiącu uchwaliły, tycze się zebrania Stanów, wykonania przysięgi, i t. d. Zgromadzaią się corocznie w d. 1 Grudnia, i po przeyrzeniu pełnomocnictw, wykonaniu przysięgi, i t. d. kommissyia z 12 członków uwiadomi Króla, iż Stany zebrane są konstytucyynie i zapyta się, czyli zechce osobiście zagaić ich posiedzenia. Jeżeli nie zechce, wolno mu posłać zagaiaiącą mówę przez deputacyią, którą Prezes odczyta. Posiedzenia ich będą trzechmiesięczne; czwarty miesiąc może bydź przyczyniony na żądanie Króla lub dwóch trzecich części deputowanych. W pierwszych trzech latach będą posiedzenia sześciomiesięczne, dla ułożenia Xiąg ustaw. Mieyscem zgromadzenia iest Lizbona; dwie trzecie części deputowanych lub nieustaiąca deputacyia mogą iednak z powodu nieprzyiacielskiego napadu, morowey choroby, i t. d. inne oznaczyć mieysce. Te rozrządzenia, iako też dodatek §. 28 że dwie trzecie części deputowanych mogą oyczyznę w niebezpieczeństwie ogłosić, pewne paragrafy konstytucyi za-

wieść i dyktatora mianować, i t. d. nie przeszły bez wielkiego oporu.

Z Hamburga d. 5 Października.

Gazeta tuteysza zawiera o Turecko-Greckich sprawach następuiące listy:

Z Brodow dnia 11 Września.

"Podług listów kupieckich z Odessy pod d. 5 b. m. do wszystkich Rossyyskich portów morza czarnego miał wyyść zakaz wywozu zboża do Turczech. Jeżeli potwierdzi się ta wiadomość, tedy okaże się podobieństwo do woyny.„

Z Odessy dnia 7 Września.

"Do dnia dzisieyszego nie potwierdziła się wieść o zakazie wywozu zboża. Z Stambułu donoszą, że Porta wyrokiem pod d. 28 Sierpnia Rossyyskim ze zbożem okrętom dozwoliła tylko odpłynąć pod warunkiem, ieżeli zboże w stolicy wyładuią. Baron Strogonoff odbywszy kwarantannę, odieżdża do Petersburga. Zyiemy w przykrey niepewności względem spraw z Turcyią; wielu obawia się, że naysłusznieysza z wszystkich woien do skutku nie przyydzie.„

Z Liworna dnia 14 Września.

"W. Sultan wezwał fermanem Beia Trypolitańskiego, aby morską swoią siłę oddał pod zarządzanie Porty. Dwie flotylle wypłyną zatem z Trypolu; iedna na początku Września, a druga za dni 14. Tak te flotty, iako też Baszy Egipskiego, tudzież okręty Tunis i Algieru zostawać będą pod rozkazami Kapitana Baszy.„

Z Pestu dnia 16 Września.

"Znayduie się tu kilkanaście osób, które ocznemi świadkami były w Stambule sromotnego pastwienia się nad ciałem straconego w Święta Wielkanocne Patryiarchy Greckiego, i opowiadanie ich wzbudza wstręt. Na końcu uwiązano u nóg ciała powrozy, wleczono ie po wielu ulicach i nawet z umysłu około mieszkania posła Rossyyskiego. Setni zbiegli za granicę Grecy mogą to potwierdzić.„

Od granic Tureckich dnia 1 Września.

"Słychać, iż Grecy Peloponesu nie przyięli przebaczenia W. Sultana, a zatem nie chcą na dal żyć (iak ferman wyraża) pod słodkim cieniem Porty. — Odpowiedź na ultimatum Rossyyskie ułożyć miał renegat, rodowity Anglik, nazwiskiem Selim.„

Od brzegow Menu dnia 30 Września.

"Iedno z pism Francuzkich nazywa Turków rodowitemi iakobinami — W Calamata wychodzi teraz w Nowo-Greckim ięzyku gazeta pod tytułem: "Helleńska Drommetta.„ — Ali Basza Janiny ma teraz ciężko w swey twierdzy chorować. — Słychać, iż w publicznych magazynach w Stambule nie znayduie się iak na miesiąc zboża. Jeżeli uda się Greckim korsarzom i flocie Greckiey schwytać oczekiwane z Egiptu zboże, tedy głód w stolicy, a skutkiem iego bunt są nieodzownemi. — Professór Görres w naynowszem swoim piśmie w Sztuttgardzie wyszłem: "Europa i Rewolucyia„ oświadczył się żywo za sprawą Greków.„

Z Kopenhagi d. 2 Października.

Podług doniesień z Islandyi było tam nader ciepłe lato, chociaż ogromne kry lodu otaczały zachodnie i północne brzegi. Około 30 okrętów Hollenderskich uwieznąć miało w tych lodach, a kilkanaście innych rozbić się.

Z Norwegii piszą, iż zawczesne nocne mrozy w niektórych okolicach wielkie zrządziły szkody w zbożu i ziemniakach.

DODATEK DO N^ro 83. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 17 PAZDZIERNIKA 1821 ROKU WE SRODE.

Z Wiednia d. 9 Października.

Nayiaśnieysi Cesarstwo powrócili wczoray po południu w pożądanym stanie zdrowia do tuteyszey stolicy z przedsięwziętey do Holitsch podroży.

Narodowy Austryiacki bank spalił znowu dnia wczorayszego za 10 mill. Zr. wykupionych papierów.

Dostrzegacz Austryiacki zawiera z gazety Weneckiey pod napisem: "Z Tryiestu d. 24 Września „ co następuie:

Przez Austryiacki okręt Kapitana Cnlovich, który d. 22 Sierpnia z Rodus odpłynął, odebraliśmy wiadomość o połączeniu się d. 14 Sierpnia krążącey w tamtych wodach Ottomańskiey flotty z przybyłą z Alexandryi eskadrą Wielkorządcy Egipskiego. Obie flotty odpłynęły potem z Rodus w kierunku ku Kandyi. Powyższy kapitan ani przy odpłynieniu z Rodus, ani w całey drodze przez Archipelag nie słyszał o żadney morskiey bitwie, i nawet nie napotkał nigdzie ani Tureckiego, ani Greckiego wo[illegible]nego okrętu. — Wyszły d. 14 Września z Zante Austryiacki Kapitan Righetti przywiozł wiadomość, że powyższe flotty płynęły ku brzegom Morei do Koron, gdzie między 10 i 12 t. m. przybydź mogły. — Podług zeznania przybyłego z Saloniki, Austryiackiego Kapitana Trypovich, który na początku Września ztamtąd odpłynął, panowała w tem mieście nayzupełnieysza spokoyność. — Przez wyszły d. 1 Września z Zea (iedney z wysp Archipelagu) okręt dowiedzieliśmy się nakoniec, że rozmaite oddziały eskadry Greckiey powróciły do portów Hydra, Jpsara i Spezia, dla nabrania ammunicyi i żywności.

Salih Basza d. 7 Września ogłosił w Jassach własnoręczne pismo W. Sułtana, w którem nagania popełniane gwałty przeciw Chrześciianom, gdyż zamiarem iego było tylko przytłumić rokosz, ukarać winnych, a niewinnym zapewnić spokoyność i używanie swobód. Zaleca przeto Salih Baszy, aby poskromił wszelkie gwałty, przywrócił porządek i dobrych poddanych Chrześciian przeciw uciskowi woyska zabezpieczył.

Z Włoch d. 26 Września.

Na taynym konsystarzu w Rzymie d.

24 b. m. Oyciec S. zatwierdził wiele mianowań na Arcy i Biskupstwa we Francyi.

N. Arcyxiężna Marya Ludwika, Xiężna Parmy, Piacencyi i Gwastali, przybyła d. 21 b. m. do Florencyi, przeciw ktorey Wysoki Stryy W. Xże Toskański do Liworna wyiechał.

Gazeta Piemontska donosi, że panuiący Król Sardyński Felix z Małżonką swoią opuści d. 29 b. m. Modenę i uda się do krajów swoich. J. K. M. zamyśla d. 1 Października stanąć w Alessandryi.

List P. Hallera względem zmiany religii (który w Bernie przeszedł z Protestanckiego do Katolickiego Kościoła, i za to z urzędu radcy kantonowego oddalony został) i pismo iego przeciw konstytucyi Hiszpańskiey, przełożonemi zostaną z rozkazu Króla Sardyńskiego na ięzyk Włoski.

W uniwersytetach Pawii i Padwy zaprowadza rząd Austryiacki katedry ięzyka i literatury Niemieckiey; iecz zato zniosł w Medyiolanie szkołę wzaiemnego uczania. — Nagła śmierć Bergamiego potwierdza się podług ostatniego listu z Medyiolanu.

Z Nieszczęśliwych mięszkańców miasta Aiwalis zabili Turcy około 500, zabrali w niewolą 2000, a do 22,000 uciekło na Idryiockich okrętach na wyspy, gdzie gościnnie przyiętemi zostali i do 4000 z nich przyięło w Morei służbę woyskową.

W gazecie Korfu znayduie się obwieszczenie, przez które wszyscy poddani wysp Jońskich, którzy naleią do Greckiey oswobodzenia woyny, na zawsze są wygnanemi i maiątki ich skonfiskowane zostaną, ieżeli w przeciągu miesiąca do kraiu nie wrocą.

Z Hanoweru d. 4 Października.

Przybyli tu wczoray Xiążęta Brunświccy, a oczekiwany także iest Arcyxiże Austryiacki Ferdynand.

N. Krol przybędzie d 6 a naypóźniey d. 7 do zamku Herrenhausen, zabawi tam parę dni incognito, a d. 9 odprawi uroczysty wiazd do Hanoweru. Przed tym zamkiem obozuie 8 pułków jazdy, każdy po 400 ludzi i 8 pułków piechoty, każdy po 1000 ludzi. Xże Kumberlandyi, równie iak Margr. Londonderry i Hr. Munster iuż tam przybyli.

Medalioniści Berlińscy Vogt i Loos wybili medale na pamiątkę przybycia tego Monarchy do swoiego Krolestwa.

W Nieuburgu ci mięszkańcy, którzy podczas przeiazdu Króla nie są w stanie oświecić swoim kosztem okien, otrzymali od Magistratu na to pieniądze.

Od brzegów Elby d. 1 Października.

Jakkolwiek ostatnie doniesienia o sprawach Tureckich czynią obawę, pewną iednak iest rzeczą, iż systematowi umiarkowania i wspaniałości obu Cesarskich Dworów ciągle towarzyszy życzenie utrzymania teraźnieyszego stanu pokoiu. Dopóki trwaią układy pomiędzy sprzymierzonemi Monarchami i Portą, nie znikoęła ieszcze nadzieia pokoiu; nie można także wątpić o skłonności Tureckiego Ministeryium przychylenia się do słusznych żądań swoich sąsiadów i przedsięwzięcia umiarkowańszych środków.

Listy z Wiednia donoszą o propozycyi kongressu, na którym trudne pytanie względem zagodzenia zachodzących sporów, z przypuszczeniem Tureckiego

posła, rozwiązanem bydź ma. Z zaufaniem przeto Europeyskie publikum oczekiwać może, iż wspaniałe i pełne ludzkości usiłowanie Tych, którzy kierują losem Europy, w każdym wypadku ucieśnionym zjedna opiekę, a prześladowanym ulgę w wielorakich ich cierpieniach.

Od brzegów Menu d. 2 Października.

Ostatni iarmark Frankfortski nie był ieszcze naygorszy; skóry i żelazne towary miały naywięcey pokupu. Cena skór spadła iednak w drugim tygodniu iarmarku o 10 od sta, ponieważ znalazło się więcey sprzedaiących, niżeli kupuiących. Aleynoty znalazły także pokup.

W Karlsruhe przeszło niedawno trzech młodzienców żydowskich do wiary Chrześciańskiey. — W kraiu Badeńskim nastąpiło d. 1 b. m. uroczyste połączenie obu Ewanielickich wyznań.

Berneński wydział towarzystwa Bibliynego postał kilka tysięcy exemplarzy przez van Essisch tłumaczonego i przez kilka władz Katolickich approbowanego Nowego Testamentu do Pruntrut, dla rozdania pomiędzy Katolików kantonu tamteyszego. Lecz podług Zurichskiey gazety tamteysi Jezuici pochwycić ie mieli i spalić. Officyał Bilieux powstaie także w okólniku swoim przeciw towarzystwom bibliynem i czytaniu Biblii, z powodu, iż te towarzystwa, podług własnego zeznania, w celu iedynie utworzenia nowych biblijnych Chrześciian rozdaią i rozszerzaią czytanie Biblii. — Na synodzie Ewanielickim w Zurich mówiło wielu członków żywo przeciw taynem missyiom w tym kantonie. — Tymczasem Jezuici założyli i w kantonie Szwice swoią missyią.

Montarlot w swoim spisku w Saragossie dopuścił się sromotnego czynu, kazawszy w iedney Madryckiey gazecie wydrukować rzekomą protestacyią Arcyxiężney Maryi Ludwiki, Xiężny Parmy, przeciw prawey Dynastyi Francuzkiey. Pismo to iest co do słowa to samo, które spiskowi w Paryżu 1815 ułożyli, tylko dzień iest odmieniony.

Z Sztokolmu d. 23 Września.

Królewic Następca tronu po śmierci Jenerała Cardell odebrał naczelne dowództwo nad artyleryią Szwedzką.

Nagłe pogorszenie się biegu papierów Norwegskich mocno rząd zatrudnia i stara się podnieść ie do dawney ceny.

Dnia 15 i 16 Października 1821.
Cena zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— Pszenicy	26	—	24	—	20	—	19	—
Korzec Zyta	21	—	20	—	19	—	17	—
— Jęczmienia	13	15	12	—	11	—	10	—
— Owsa	6	—	5	15	5	—	—	—
— Jagieł	42	—	40	—	38	—	37	—
— Grochu	15	—	14	—	12	—	11	—
— Rzepaku	16	15	15	—	14	—	13	—

W Gdańsku dnia 5 Października.
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Przenicy	od Złp.	860	do	1100.
Żyta	— —	460	—	520.
Jęczmienia	— —	280	—	300.
Owsa	— —	260	—	280.
Grochu	— —	360	—	400.

Bieg Pieniędzy

W Krakowie d. 15 Października.

Czer: Zł: Holl: monetą Courant	Złp.	20 gr.	—
— detto Cesarski . . .	— .	19 —	18
Fryd. Pruskie	— .	35 —	—
Luidor	— .	37 —	—
złoto frankowy	— .	32 —	15
Szeiny Wiedeńskiej za 100	— .	232 —	—
Złoty ryński szeinami .	— .	1 —	21

TEATR NARODOWY.

W Niedziele, to iest: dnia 21 Października, dane będzie nowe Drama w 2 aktach, pod nazwiskiem: *Ludzie honoru*, poczym nastąpi nowa Komedyia w 1 akcie, pod nazwiskiem: *Król wczorayszy*.

DONIESIENIA.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do przepisu Artykułu 118 Kod: Cywilnego, podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, wyrokiem swoim z dnia 10 Maia r. b. na powództwo Małgorzaty Jasiaczki włościanki we Węgrzu, w okręgu kraiu tuteyszego położoney, zamieszkałey, wydanym, nakazał śledzenie Michała Jasiaka Męża powódki, w mieyscu ostatniego zamieszkania iego we wsi Węgrzu, więcey od lat czterech nieprzytomnego, i żadney wiadomości o sobie niedaiącego, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomności Sądowi Pokoiu Okręgu Mogilskiego. — W Krakowie dnia 17 Września 1821 roku.

Piekarski.

Raubach, Sekr: Sąd: Appel:

U niżey podpisanego przy ulicy Szewskiey, sub Nr. 351, znayduią się sieci do łowienia ryb w różnych gatunkach, iako to: włoki, saki, wiencierze, i t. d. których za pomierną cenę dostać można.

Mikołay Kieczeński.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodl: i ściśle Neutr: Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stósownie do przepisu Art: 118 Kodexu Cywilnego, podaie ninieyszym do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi Kraiu tuteyszego, na powództwo Józefa Sobieniowskiego Medycyny Doktora, w Mieście Krakowie pod Liczbą 495 zamieszkałego, iako Opiekona Felixa Sobieniowskiego, wydał w dniu 18 Maia r. b. Wyrok przedstanowczy, nakazuiący wyszukiwanie Felixa Sobieniowskiego, od lat czterech w mieyscu ostatniego zamieszkania swego, w Mieście Krakowie nieprzytomnego, i żadney o sobie wiadomości niedaiącego, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomności tegoż Felixa Sobieniowskiego. Sądowi Pokoiu Okręgu I. Wolnego Miasta Krakowa. — W Krakowie d. 30 Sierpnia 1821 roku.

Nikorowicz.

Raubach, Sekr: Sąd: Appel:

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego, Niepodl: i ściśle Neutr: Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stósownie do przepisu Art: 118 Kodexu Cywilnego, podaie niniejszym do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, wyrokiem d. 21 Sierpnia r. b. na powództwo Józefa Bulińskiego Oyca i Opiekona maloletnich Konstancyi i Maryanny Bulińskich, po niegdy Reginie 1go Berowey, drugiego małżeństwa Buleńskiey pozostałych, w mieście Krakowie pod liczbą 503 zamieszkałego, wydanym, nakazał śledzenie Ignacego Bera, małoletnich Brata, w mieyscu ostatniego zamieszkania iego, w Mieście Krakowie więcey od lat 4 nieprzytomnego i żadney o sobie wiadomości niedaiącego, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomności Sądowi Pokoiu Okręgu I. Wolnego Miasta Krakowa. — W Krakowie d. 17 Września 1821 roku.

Piekarski.

Raubach, Sekr: Sąd: Appel:

Podpisany nadawszy Plenipotencyią w roku 1815 W. Teofilowi Hennigowi iako Kommissarzowi w Dobrach mych dziedzicznych, iako to: Morsko, Sieroszowice, Witów, w Królestwie Polskim, Brzezie w Galicyi, Alexandrowice w Rzeczypospolitey Krakowskiey leżących, szczególną władzę do zaciągania długów w imieniu podpisanego, takową więc udzieloną władzę temuż Hennigowi odeymuię, iż wszelkie czynności od dnia dzisieyszego za podpisanego uczynione za żadne i nieważne uznawać będę, o czem przez Gazety i Dzienniki właściwe oświadczaiąc, Publiczność się zawiadomia. — W Krakowie d. 20 Września 1821 r.

Wilhelm Hr. Żeliński.